

GENERALINIO ADVOKATO

L. A. GEELHOED IŠVADA,
pateikta 2006 m. sausio 19 d.¹

1. Šiuo apeliaciniu skundu Komisija siekia iš dalies panaikinti 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą sujungtose bylose T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01 *Tokai Carbon Co. Ltd ir kt. prieš Komisiją* (toliau – skundžiamas sprendimas). Apeliacinis skundas pateiktas tik dėl bylos T-239/01².

dinant savo įgaliojimus tyrimų srityje pagal Reglamentą Nr. 17, palyginti su savanorišku bendradarbiavimu pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo.

I — Taikytinos teisės nuostatos

2. Nagrinėdamas bylą Pirmosios instancijos teismas sumažino baudą, kurią Komisija skyrė SGL 2001 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimu 2002/271/EB, susijusiu su EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (Byla COMP/E-1/36.490 – Grafito elektrodai)³.

Reglamentas Nr. 17

3. Komisijos apeliacinio skundo pagrindai susiję su tam tikrais įmonių bendradarbiavimo su Komisija aspektais Komisijai įgyven-

4. 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17 Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius⁴ (toliau – Reglamentas Nr. 17), 15 straipsnis numato:

„1. Komisija gali priimti sprendimą taikyti įmonėms arba įmonių asociacijoms baudas

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Rink. p. II-1181.

3 — OL L 100, 2002, p. 1.

4 — OL 13, 1962, p. 204 (specialusis leidimas anglų kalba, 1959–1962, p. 87).

nuo 100 iki 5 000 apskaitos vienetų, jeigu *Gairės*
tyčia arba dėl neatsargumo:

<...>

- b) atsakydamos į 11 straipsnio 3 arba 5 dalyse nurodytą prašymą jos pateikia neteisingą informaciją <...>

5. Europos Bendrijų Komisijos pranešimo „Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairės“⁵ (toliau – gairės), preambulėje nustatyta:

2. Komisija gali priimti sprendimą taikyti įmonėms arba įmonių asociacijoms baudas nuo 1 000 iki 1 000 000 apskaitos vienetų arba didesnes, bet ne didesnes kaip 10% kiekvienos iš pažeidime dalyvaujančių įmonių praėjusių verslo metų metinės apyvartos, jeigu tyčia arba dėl neatsargumo:

„Čia aprašyti principai turėtų užtikrinti Komisijos sprendimų skaidrumą bei nešališkumą įmonių ir Teisingumo Teismo požiūriu, kartu išlaikant atitinkamų teisės aktų įtvirtintą Komisijos diskreciją nustatyti baudas iki 10% bendrosios įmonės apyvartos. Vis dėlto šia diskrecija turi būti naudojama laikantis nuoseklios ir nediskriminuojančios politikos, suderinamos su baudmės už konkurencijos taisyklių pažeidimus tikslais.“

- a) jos pažeidžia Sutarties (81) straipsnio 1 dalį arba (82) straipsnį <...>

<...>

Naujasis baudos dydžio nustatymo metodas bus grindžiamas toliau aprašyta schema, paremta pagrindine baudos suma, kuri gali būti didinama dėl sunkinančių aplinkybių arba mažinama dėl lengvinančių aplinkybių.“

Nustatant baudos dydį, atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

5 – OL C 9, 1998, p. 3.

Pranešimas dėl bendradarbiavimo

bendradarbiavusi su Komisija, sumažinama 10–50 %.

6. Pranešime dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais⁶ (toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) Komisija apibrėžė sąlygas, kurioms esant įmonėms, bendradarbiaujančioms su Komisija atliekant tyrimą dėl kartelio, gali būti neskiriama arba sumažinama bauda, kuri joms būtų paskirta kitu atveju pagal šio pranešimo A skyriaus 3 dalį.

2. Taip visų pirma yra tuomet, kai:

— iki išsiunčiant pranešimą apie kaltinimus įmonė suteikė Komisijai informacijos, pateikė dokumentus ar kitus įrodymus, padedančius atskleisti padarytą pažeidimą;

7. Pranešimo dėl bendradarbiavimo A skyriaus 5 dalyje numatyta:

— gavusi pranešimą apie kaltinimus, įmonė informuoja Komisiją, kad ji neginčija faktinių aplinkybių, kuriomis Komisija grindžia savo kaltinimus.“

„Įmonės bendradarbiavimas su Komisija yra tik vienas iš daugelio kriterijų, į kuriuos Komisija atsižvelgia, nustatydamą baudą <...>“

II — Bylos faktinės aplinkybės ir ginčijamo sprendimo priėmimo pagrindas

8. D skyriuje numatyta:

9. Sprendime, dėl kurio paduotas apeliacinis skundas, Pirmosios instancijos teismas taip apibendrino faktines bylos aplinkybes:

„1. Jei įmonė bendradarbiauja su Komisija, nors neįvykdytos visos B ir C skyrių sąlygos, bauda, kuri jai būtų skirta, jei nebūtų

„1. Sprendimu 2002/271/EB <...> Komisija konstatavo įvairių įmonių susitarimus ir

6 — OL C 207, 1996, p. 4.

suderintus veiksmus EB 81 straipsnio 1 dalies ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnio 1 dalies prasme (toliau – EEE susitarimas) grafito elektrodų sektoriuje.

800 mln. tonų, iš kurių 280 mln. tonų buvo pagaminta elektros lanko krosnyse <...>

<...>

2. Grafito elektrodai iš esmės yra naudojami elektros lanko krosnyse plieno gamybai. Plieno gamybą, naudojant šias krosnis, iš esmės sudaro perdirbimo procesas, kurio metu plieno laužas perdirbamas į naują plieną, skirtingai nei klasikinę plieno gamybą iš geležies rūdos, naudojant deguonies aukštakrosnes. Įprastinėje krosnyje nauji elektrodai yra sugrupuoti į iš trijų elektrodų sudarytas kolonas ir naudojami metalo laužui lydėti. Dėl intensyvaus lydymosi proceso vienas elektrodas sunaudojamas maždaug per aštuonias valandas. Pagaminti vieną elektrodą užima apie du mėnesius. Joks kitas produktas negali pakeisti grafito elektrodų šiame gamybos procese.
3. Grafito elektrodų paklausa yra tiesiogiai susijusi su plieno gamyba elektros lanko krosnyse. Pagrindiniai klientai yra plieno gamintojai, kurių užsakymai sudaro 85% visų užsakymų. 1998 m. bendra pasaulinė plieno gamyba pasiekė
5. Devintajame dešimtmetyje technologiniai pagerinimai leido labai sumažinti elektrodų sunaudojimą pagamintai plieno tonai. Šiuo laikotarpiu visa plieno gamybos pramonė patyrė didelių persitvarkymų. Elektrodų paklausos sumažėjimas lėmė pasaulinės elektrodų pramonės persitvarkymą. Buvo uždaryta daug gamyklų.
6. 2001 m. devyni Vakarų gamintojai aprūpino Europos rinką grafito elektrodais <...>.
7. 1997 m. birželio 5 d. Komisijos pareigūnai be įspėjimo, taikydami Reglamento Nr. 17 <...> 14 straipsnio 3 dalį, vienu metu pradėjo patikrinimą <...>.
8. Tą pačią dieną *Federal Bureau of Investigation* (FBI) pareigūnai pradėjo

kratas kai kurių gamintojų patalpose. Po šių kratų SGL <...> buvo pradėtas baudžiamasis persekiojimas dėl nusikalstamo kartelio. Visi kaltinamieji prisipažino kalti dėl visų jiems inkriminuojamų kaltinimų ir sutiko mokėti tokias nustatytas baudas: SGL – 135 mln. JAV dolerių (USD) <...>

priėmus sprendimą, kuriuo įmonės ieškovės <...> buvo apkaltintos pasauliniu lygiu nustačiusios kainas bei pasidalijusios nacionalines ir regionines nagrinėjamo produkto rinkas pagal „vietos gamintojo“ principą: UCAR ir SGL buvo atsakingos už JAV; papildomai UCAR buvo atsakinga už dalį Europos, o SGL – likusią Europos dalį; <...>

<...>

10. JAV SGL <...> pirkėjų grupės vardu buvo pradėti procesai dėl trigubos žalos atlyginimo ir palūkanų (*triple damages*).
11. Kanadoje <...> 2000 m. liepos mėn. SGL prisipažino kalta ir sutiko mokėti 12,5 mln. CAD baudą už tokį patį pažeidimą. 1998 m. birželio mėn. Kanados plieno gamintojai SGL <...> pareiškė civilinius ieškinius dėl nusikalstamo kartelio.
12. 2000 m. sausio 24 d. Komisija apkaltintoms įmonėms išsiuntė pranešimą apie kaltinimus. Administracinė procedūra buvo užbaigta 2001 m. liepos 18 d.
13. Pagal tą patį sprendimą pagrindiniai kartelio principai buvo šie:
 - grafito elektrodų kainos turėjo būti nustatomos pasauliniu lygiu,
 - sprendimus dėl kiekvienos bendrovės kainų turėjo priimti tik prezidentas ar generaliniai direktoriai,
 - „vietos gamintojas“ turėjo nustatyti rinkos kainą savo „teritorijoje“, o kiti gamintojai turėjo jos „laikytis“.

- „ne vietos“ rinkose, tai yra rinkose, kuriose nebuvo nė vieno „vietos“ gamintojo, kainos nustatomos bendru susitarimu,
 - „ne vietos“ gamintojai negalėjo agresyviai konkuruoti ir turėjo pasitraukti iš kitiems priklausančių „vietos“ rinkų,
 - gamybos apimtys neturėjo didėti (Japonijos gamintojai turėjo mažinti savo gamybos apimtis),
 - nebuvo galima perduoti jokių technologijų karteliui nepriklausantiems gamintojams.
14. Sprendime nurodoma, kad minėti pagrindiniai principai buvo nustatyti kartelio susirinkimuose, kurie vyko įvairiais lygiais: „vadovų“ susirinkimai, „darbo“ susirinkimai, Europos gamintojų grupės susirinkimai (be Japonijos įmonių), nacionaliniai ar regioniniai susirinkimai, skirti specialioms rinkoms ir dvišaliams kontaktams tarp įmonių.
- <...>
- SGL: 80,2 milijono eurų;
16. Remdamasi nustatytais faktiniais aplinkybėmis ir sprendime pateiktais teisiniais vertinimais, Komisija karteliu apkaltintoms įmonėms nustatė baudas, kurios buvo apskaičiuotos pagal metodą, nurodytą baudų nustatymo, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB Sutarties 65 straipsnio 5 dalimi, gairėse bei pranešime dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių bylose.
17. Sprendimo rezoliucinės dalies 3 straipsnis nustato tokias baudas:
- SGL: 80,2 milijono eurų;
18. Rezoliucinės dalies 4 straipsnis įpareigoja atitinkamas įmones sumokėti baudas per tris mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą gavimo dienos, priešingu atveju skaičiuojant 8,04 % delspinigius.“

III — Procesas Pirmosios instancijos teisme ir skundžiamas sprendimas

10. SGL ir kitos įmonės, kurioms buvo skirtas ginčijamas sprendimas, Pirmosios instancijos teismui dėl minėto sprendimo panaikinimo pateikė ieškinį, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2000 m. spalio 20 dieną.

11. Skundžiamame sprendime Pirmosios instancijos teismas, be kita ko, nusprendė:

„<...>

2) Byloje T-239/01 *SGL Carbon prieš Komisiją*:

— nustatyti 69 114 000 eurų baudos, ieškovei paskirtos Sprendimo 2002/271 3 straipsniu, sumą,

— atmesti likusią ieškinio dalį,

<...>“

12. Skundžiamo sprendimo 401–412 punktuose Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad SGL neprivalėjo atsakyti į kai kuriuos Komisijos pateiktus klausimus arba pateikti

tam tikrų dokumentų. Tai, kad ji vis dėlto pateikė prašytą informaciją, turi būti laikoma savanorišku įmonės bendradarbiavimu, galinčiu pateisinti baudos sumažinimą pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalį.

IV — Apeliacinis skundas

13. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 2 punktą,

— priteisti iš SGL bylinėjimosi išlaidas.

14. SGL Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą;

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

V — Apeliacinio skundo pagrindai ir pagrindiniai argumentai

15. Komisija teigia, kad tam tikros išvados Pirmosios instancijos teismo sprendimo 401–412 punktuose pažeidžia Bendrijos teisę, visų pirma Reglamento Nr. 17 15 straipsnį kartu su 11 straipsniu ir pranešimu dėl bendradarbiavimo. Be to, ginčijamoje skundžiamo sprendimo dalyje taip pat yra Pirmosios instancijos teismo klaidų dėl sprendimo pagrindų.

16. Komisija pateikia vieną apeliacinio skundo pagrindą iš dviejų dalių ir vieną papildomą pagrindą.

17. Pagrindinis pagrindas, kuriuo Komisija ginčija, kad dėl kai kurių atsakymų į prašymą pateikti informaciją iš esmės yra privaloma sumažinti baudą, yra susijęs su:

- 1) 1999 m. kovo 31 d. Prašymu pateikti informaciją (skundžiamo sprendimo 407–409 punktai ir pirmieji trys 410 punkto sakiniai);
- 2) 1997 m. birželio 30 d. Prašymu pateikti informaciją (skundžiamo sprendimo 412 punktas).

18. Antrasis, papildomas, pagrindas yra susijęs su baudos sumažinimo apimtimi, jei informacija pateikiama atsakant į prašymą pateikti informaciją (410 punktas).

19. Apibendrinant yra pateikiami tokie argumentai.

20. Dėl pagrindinio pagrindo, susijusio su dokumentais, pirmosios dalies Komisija teigia, kad ji visada turi teisę prašyti pateikti dokumentus ir toks prašymas nepažeidžia teisės į gynybą. Tai nesusiję su klausimais, kurie gali apimti egzistuojančio pažeidimo pripažinimą. Taigi skundžiamo sprendimo 408 ir 409 punktuose Pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į nusistovėjusią teismo praktiką. Be to, toks požiūris yra nesuderinamas su 403, 406 ir 407 punktais, kuriuose Pirmosios instancijos teismas rėmėsi šia teismo praktika.

21. Be to, Pirmosios instancijos teismas turėjo nustatyti, kiek SGL iš tiesų patenkino Komisijos prašymą pateikti reikalaujamus dokumentus. 1999 m. birželio 8 d. atsakymo formuluotė parodo, kad tai nebuvo padaryta. SGL atsakė, kad neturi visų reikalaujamų dokumentų. Todėl nėra pagrindo sumažinti baudos dydžio daugiau, nei jau sumažinta. Nepaisant dokumentų nebuvimo, SGL stengėsi paaiškinti faktus. Komisija atsižvelgė į šį

bendradarbiavimą. Vieninteliai atsakymai, į kuriuos Komisija neatsižvelgė dėl bendradarbiavimo, buvo atsakymai, pateikti atsakant į formalų prašymą pateikti informaciją. Į informaciją, kurios buvo pateikta daugiau nei pagal bendradarbiavimo pareigą, buvo atsižvelgta.

22. SGL teigia, kad visi jos pareiškimai 1999 m. birželio 8 d. Memorandume, taip pat atsakymai į 1997 m. birželio 30 d. prašymą pateikti informaciją turėtų būti kvalifikuojami kaip bendradarbiavimas, nes negalima daryti skirtumo tarp tiesioginio pažeidimo bei faktinių aplinkybių pripažinimo ir įrodančių dokumentų pateikimo. Jos nuomone, ji turi absoliučią teisę neduoti parodymų prieš save.

23. Jei Teisingumo Teismas nesiremtų tokiu požiūriu, SGL teigia, kad skundžiamas sprendimas bet kuriuo atveju atitinka teismo praktiką.

24. Dėl antrosios apeliacinio skundo pagrindinio dalies, susijusios su 1997 m. birželio 30 d. Prašymu pateikti informaciją, Komisija teigia, kad sprendimo 412 punkte taip pat yra daug klaidų. Atrodo, kad Pirmosios instancijos teismas priskiria Komisijai nuomonę, kurios ji pati niekada nepareiškė. Komisija pabrėžia, kad ji neskyrė SGL mažesnės baudos ne todėl, kad SGL neįvardijo visų įmonių, kurias ji įspėjo, o labiau todėl, kad SGL iš tikrųjų

pateikti atsakymai neviršijo SGL bendradarbiavimo pareigos pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Be to, baudos dydį galima sumažinti tik dėl tokios pateiktos informacijos, kuri leidžia Komisijai lengviau nustatyti pažeidimą.

25. SGL sutinka su Pirmosios instancijos teismo išvadomis. Jos teigimu, nėra teisinio pagrindo prašyti pateikti informaciją, nes įspėjimai kitiems kartelio nariams pagal EB 81 straipsnio 1 dalį nėra pažeidimo kriterijai. Reglamento Nr. 17 11 straipsnis nesuteikia Komisijai teisės pateikti tokių klausimų. Jeigu kitų kartelio narių įspėjimas gali būti kvalifikuojamas kaip sunkinanti aplinkybė, įmonės prisipažinimas turi būti laikomas bendradarbiavimu. Bet kuriuo atveju Pirmosios instancijos teismas teisingai pripažino, kad SGL neprivalėjo atsakyti.

26. Galiausiai Komisija tvirtina, kad Pirmosios instancijos teismas pripažino, jog dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją pateikimo baudos dydis turi būti sumažinamas taip pat kaip ir dėl savanoriško informacijos pateikimo. Šiuo klausimu, Komisijos manymu, Pirmosios instancijos teismas paneigė, kad baudos dydį galima sumažinti tik dėl tokio informacijos pateikimo, kuris palengvino Komisijos užduotį. Akivaizdu, kad

tai taikoma *a fortiori*, jei informacijos pateikimas yra savanoriškas, nes tai atliekama ankstyvoje stadijoje ir leidžia Komisijai neįsiimti tam tikrų tyrimo priemonių, kaip antai parengti prašymą pateikti informaciją.

27. Pirmosios instancijos teismo atliktas palyginimas su pranešimo dėl bendradarbiavimo C skyriumi patvirtina ne Pirmosios instancijos teismo, o būtent Komisijos nuomonę. Požiūris, kad informacijos pateikimas atsakant į prašymą pateikti informaciją turėtų būti įvertinamas taip pat, kaip savanoriškas informacijos pateikimas, yra nesuderinamas su šiuo pranešimu. Jei Pirmosios instancijos teismas mano, kad abi situacijos turėtų būti vertinamos vienodai, tai pažeidžia Reglamento Nr. 17 15 straipsnį, taikant jį kartu su pranešimu dėl bendradarbiavimo.

VI — Reikšmingos sprendimo dalys

28. Pirmoje dalyje Pirmosios instancijos teismas:

— pažymėjo, kad negali būti pripažinta absoliuti teisė neduoti parodymų prieš save, kuria remiasi SGL tvirtindama, jog ji neturėjo atsakyti į jokią prašymą pateikti informaciją. Iš tikrųjų tokios teisės pripažinimas viršytų tai, kas būtina, kad būtų apsaugota įmonių teisė į

gynybą, ir sudarytų nepateisinamų kliūčių Komisijai atlikti savo užduotį prižiūrėti konkurencijos taisyklių laikymąsi bendrojoje rinkoje. Jis taip pat priminė, kad teisė neduoti parodymų prieš save gali būti pripažįstama tik tiek, kiek atitinkama įmonė būtų priversta pateikti atsakymus, kuriais ji turėtų pripažinti egzistuojantį pažeidimą, nors tai turėtų nustatyti Komisija (402 punktas),

— priminė teismo praktiką, kuri teigia, kad siekiant apsaugoti Reglamento Nr. 17 11 straipsnio veiksmingumą, Komisija turi teisę nurodyti įmonėms pateikti visą būtiną informaciją apie faktus, kurie joms gali būti žinomi, ir prireikus perduoti jai turimus su tuo susijusius dokumentus, net jeigu jais pasinaudojus galima nustatyti konkurenciją pažeidžiančius veiksmus, ir ši Komisijos teisė reikalauti informacijos neprieštarauja nei Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsniui, nei Europos Žmogaus teisių teismo praktikai (403 ir 404 punktai),

— paskui pabrėžė, kad nors sprendime *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt.*

prieš Komisiją⁷ Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad priėmus sprendimą *Orkem prieš Komisiją*⁸ Europos Žmogaus teisių teismo praktika vystėsi toliau, priimant sprendimus *Funke, Saunders prieš Jungtinę Karalystę* ir sprendimą *J. B. prieš Šveicariją*, Teisingumo Teismas šiame sprendime LVM savo ankstesnės teismo praktikos nepakeitė (405 punktas),

pobūdžio klausimų ir prašymų pateikti jau esančius dokumentus, Komisija paprašė nurodyti, apie ką buvo kalbama ir kaip vyko susirinkimai, kuriuose dalyvavo SGL, taip pat šių susirinkimų rezultatus ir (arba) išvadas, nors buvo aišku, jog Komisija įtarė, kad šių susirinkimų tikslas buvo apriboti konkurenciją. Iš to matyti, kad dėl tokio pobūdžio prašymo SGL buvo priversta prisipažinti apie savo dalyvavimą pažeidžiant Bendrijos konkurencijos taisykles (407 punktas).

- galiausiai padarė išvadą, kad pareiga atsakyti į Komisijos pateiktus visiškai faktinio pobūdžio klausimus ir patenkinti jos prašymus pateikti jau egzistuojančius dokumentus, negali pažeisti principo gerbti teisę į gynybą, taip pat teisingo bylos nagrinėjimo principo, kurie konkurencijos teisės srityje užtikrina tokią pačią apsaugą, kurią garantuoja EŽTK 6 straipsnis (406 punktas).

30. Tačiau kituose punktuose, dėl kurių pateiktas šis apeliacinis skundas, Pirmosios instancijos teismas pažymėjo:

29. Pirmosios instancijos teismas toliau tęsė, kad:

- dėl to, kiek SGL pagal minėtą teismo praktiką privalėjo atsakyti į 1999 m. kovo 31 d. Prašymą pateikti informaciją, reikia pripažinti, kad, be visiškai faktinio

„408 Tą patį reikia pasakyti apie prašymus, kuriais siekiama gauti šių susirinkimų protokolus, darbo dokumentus ir su jais susijusius parengiamuosius dokumentus bei ranka rašytas pastabas, taip pat su šiais susirinkimais susijusius užrašus bei išvadas, planavimo ir aptarimo dokumentus bei vykdymo projektus, susijusius su kainų padidinimais nuo 1992 iki 1998 metų.

409 SGL neprivalėjo atsakyti į tokio pobūdžio klausimus, nurodytus 1999 m. kovo

7 — 2002 m. spalio 15 d. Sprendimas *Limburgse Vinyl Maatschappij NV ir kt. prieš Komisiją* (sujungtos bylos C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375).

8 — 1989 m. spalio 18 d. Sprendimas (374/87, Rink. p. 3283).

31 d. Prašyme pateikti informaciją, o tai, kad ji vis dėlto pateikė informaciją apie tai, turi būti laikoma savanorišku įmonės bendradarbiavimu, galinčiu pateisinti baudos sumažinimą, taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo.

411 Iš to matyti, kad Komisija neatsižvelgė į SGL bendradarbiavimo šiame kontekste svarbą.“

31. Dėl prašymo pateikti informaciją apie įspėjimus Pirmosios instancijos teismas pripažino:

410 Šios išvados negali paneigti Komisijos argumentas, pagal kurį nagrinėjama informacija buvo pateikta ne savanoriškai, o atsakant į prašymą pateikti informaciją. Iš tikrųjų pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies pirmą įtrauka, nereikalaujama savanoriško veiksmo, atlikto vien tik atitinkamos įmonės iniciatyva, paprasčiausiai reikalauja informacijos, kuri padėtų „patvirtinti“ padarytą pažeidimą. Be to, net C skyrius, kuris numato didesnę baudos sumažinimą nei numatytasis D skyriuje, leidžia atlyginti už bendradarbiavimą „po to, kai Komisija atliko patikrinimą kartelyje dalyvavusiose įmonėse“. Todėl ta aplinkybė, kad prašymas pateikti informaciją SGL buvo pateiktas pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 1 dalį, negalima remtis sumenkinant įmonės bendradarbiavimo mastą pagal Pranešimo apie bendradarbiavimą D skyriaus 2 dalies pirmą įtrauką juolab dar ir dėl to, kad toks prašymas yra mažiau įpareigojantis nei remiantis sprendimu atliktas patikrinimas.

„412 Dėl Komisijos priekaišto SGL, kad ši jai pateikė neišsamų atsakymą į klausimą, kurias įmones SGL 1997 m. birželio mėn. informavo apie netrukus įvyksiančius Komisijos patikrinimus, yra aišku, jog 1997 m. liepos 30 d. laiške SGL prisipažino informavusi tik VAW ir kitą įmonę, nenurodydama, jog ji taip pat informavo UCAR. Tačiau pati Komisija pažymėjo, kad SGL įspėjimas padidino pažeidimo sunkumą, leido paskirti baudą, kurios atgrasinantis pobūdis buvo didesnis nei įprastai, ir pagrįstai buvo laikomas sunkinančia aplinkybe, nes toks SGL elgesys sukūrė būtinas sąlygas, kad kartelis liktų veiksmingas bei toliau išliktų jo neigiamos pasekmės. Iš to matyti, kad SGL Komisijai neprivalėjo nurodyti, jog ji įspėjo kitas įmones. Iš tikrųjų dėl šios informacijos sankcija, kurią Komisija ketino skirti SGL, galėjo būti didesnė. Todėl Komisija šiuo klausimu taip pat neatsižvelgė į SGL elgesį, kaltindama ją pateikus neišsamų atsakymą.“

VII — Teisinė analizė

32. Kaip jau pažymėta, Komisijos apeliacinis skundas pirmiausia susijęs su 408, 409, 410 ir 412 punktais.

33. Savo sprendimu Komisija, remdamasi pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies pirma įtrauka, sumažino baudos, kurią ji kitu atveju būtų skyrusi SGL, dydį 30 %. Kaip minėta skundžiamame sprendime, Komisijos nuomone, „įmonė nusipelno baudos sumažinimo tik tada, jei jos bendradarbiavimas yra „savanoriškas“, o ne atsirandantis Komisijai panaudojus savo „įgaliojimus vykdyti tyrimą“; manydama, kad didžioji SGL pateiktos informacijos dalis yra SGL atsakymas į Komisijos formalų prašymą pateikti informaciją, tik ta pareiškime buvusi informacija, kurios buvo pateikta daugiau, nei buvo paprašyta pagal 11 straipsnį, buvo laikoma savanorišku informacijos pateikimu pranešimo prasme“. Be to, savo 1999 m. birželio 8 d. Pareiškimą SGL pateikė tik po atsiųsto priminimo, kuriame Komisija pasiūlo sau teisę priimti formalų sprendimą pagal 11 straipsnio 5 dalį⁹.

34. Per procesą Pirmosios instancijos teisme SGL teigė, kad Komisija nepakankamai

įvertino jos bendradarbiavimą pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo. SGL teigė, kad ji neprivalėjo atsakyti į kai kuriuos klausimus, pateiktus Komisijos prašyme pateikti informaciją, nes kitaip ji būtų turėjusi duoti parodymus prieš save. SGL teigė, kad remiantis Europos Žmogaus teisių teismo praktika ji turėjo teisę prieštarauti bet kokios informacijos, padedančios nustatyti jos kaltę, pateikimui.

35. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad Komisija neįvertino SGL bendradarbiavimo reikšmės kai kuriais aspektais, ir todėl sumažino baudos dydį.

36. Priminę nusistovėjusią teismo praktiką (402, 403 ir 404 punktai), Pirmosios instancijos teismas pirma nagrinėjo 1999 m. kovo 31 d. Prašymą pateikti informaciją (407, 408 ir 409 punktai), paskui 1997 m. birželio 30 d. Prašymą pateikti informaciją (412 punktas).

37. 1999 m. kovo 31 d. Prašymas pateikti informaciją buvo susijęs su klausimais apie susitikimus, kuriuos surengė grafito elektrodų sektoriaus konkurentai. Komisija, be kita ko, prašė aprašyti susitikimų, kuriuose SGL dalyvavo, dalyką ir tai, kas buvo aptariama per šiuos susitikimus, taip pat šių susitikimų

⁹ — Žr. Komisijos sprendimo 173 punktą, nurodytą Pirmosios instancijos teismo sprendimo 401 punkte.

rezultatus ir išvadas. Be to, Komisija prašė pateikti tam tikrus dokumentus, tarp kurių – pakvietimų kopijas, darbotvarkę, dalyvių sąrašus, ranka rašytas pastabas, darbo dokumentus, parengiamuosius dokumentus, planavimo dokumentus, dokumentus, kuriais įgyvendinamas kainos padidinimas nustatytu laikotarpiu¹⁰.

38. Savo 1997 m. birželio 30 d. Prašyme pateikti informaciją Komisija, pažymėjusi, kad iš kitos įmonės sužinojo, jog SGL įspėjo tą kitą įmonę apie galimus artėjančius patikrinimus, paklausė, ar SGL šią informaciją gavo iš susijusiam sektoriuje veikiančios įmonės, ir, jei atsakymas teigiamas, koks šios įmonės pavadinimas. Antruoju klausimu Komisija prašė pateikti įmonių, kurias SGL įspėjo, pavadinimus¹¹.

1999 m. kovo 31 d. Prašymas pateikti informaciją

39. Per procesą Pirmosios instancijos teisme Komisija pripažino, kad klausimu, susijusiu

10 – SGL atsakė 1999 m. gegužės 25 d. laišku (atsakydama į 8–10 klausimus, susijusius su apyvartos ir pardavimo apimtimis) ir 1999 m. birželio 8 d. Pareiškimu (kuriame nurodoma, kad ji neturėjo pareigos atsakyti į 1–5 ir 7 klausimus ir kad todėl turėtų būti laikoma veikiančia savanoriškai. Pareškime buvo pateiktas susirinkimų aprašymas ir pridedami egzistuojantis bei SGL turimi dokumentai).

11 – SGL atsakė 1997 m. liepos 30 d. laišku. Prieš atsakydama į antrąjį klausimą, ji ginčijo teisinį pagrindą ir rėmėsi savo teise į gynybą.

su susitikimų dalyku ir tuo, kas buvo aptariama per šiuos susitikimus, buvo klausiama daugiau, nei Komisija turi teisę klausti pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Šis tvirtinimas nėra šio apeliacinio skundo dalis.

40. Todėl skundžiamo sprendimo 407–409 punktuose ir 412 punkte Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad SGL atsakymai į prašymus pateikti informaciją pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 2 dalį suteikė įmonei – priešingai Komisijos sprendime pareikštai nuomonei – teisę sumažinti jai skirtos baudos dydį pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo.

41. Be to, Pirmosios instancijos teismas atmetė Komisijos argumentą, kad bet koks baudos dydžio sumažinimas už SGL atsakymus bet kuriuo atveju būtų turėjęs būti mažesnis nei tuo atveju, jei pati įmonė informaciją būtų atskleidusi savanoriškai (žr. 410 punktą).

42. Komisija teigia, kad nurodytos skundžiamo sprendimo dalys yra klaidingos teisės požiūriu ir neatitinka Reglamento Nr. 17 15 straipsnio, taikant jį kartu su 11 straipsniu, ir pranešimo dėl bendradarbiavimo. Be to, taip pat klaidingi yra pagrindai (prieštarauja vienas kitam), todėl juose yra dar viena teisės klaida.

43. Nors šis pagrindas yra pateikiamas dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo, visų pirma jis yra susijęs su Pirmosios instancijos teismo išvada dėl įmonių teisės neduoti parodymų prieš save apimties.

44. Gerai žinoma, kad užduotis tirti ir bausti už EB sutarties konkurencijos taisyklių pažeidimus tenka Komisijai. Siekdama vykdyti šią savo užduotį, Komisija pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 1 dalį gali reikalauti visos būtinos informacijos. Pirma, ji turi paprašyti šios informacijos paprastu formaliu prašymu pateikti informaciją (11 straipsnio 2 dalis), o jei įmonė nevykdo šio prašymo – formaliu sprendimu (11 straipsnio 5 dalis)¹².

45. Gerai žinomoje byloje *Orkem*¹³, kurioje Teisingumo Teismas turėjo įvertinti Komisijos įgaliojimus tyrimų srityje teisės į gynybą kontekste, Teisingumo Teismas nustatė, kad įmonės turi pareigą aktyviai bendradarbiauti tyrimo veiksmuose.

46. Tačiau pareiga aktyviai bendradarbiauti su Komisija nereiškia, kad įmonė privalo duoti parodymus prieš save, prisipažindama pažeidusi konkurencijos taisykles.

47. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nustatė skirtumą tarp, viena vertus, atsakymų pateikimo ir, kita vertus, dokumentų pateikimo. Dėl pirmojo Teisingumo Teismas nustatė tokį skirtumą: pripažino, kad Komisija turi teisę priversti įmonę atsakyti į faktinio pobūdžio klausimus, bet neturi teisės priversti įmonės pateikti atsakymus, kuriais ji turėtų pripažinti egzistuojantį pažeidimą. Dėl šio pastarojo aspekto įmonė gali remtis savo teise neduoti parodymų prieš save, kaip savo teisės į gynybą dalimi. Teisingumo Teismas neapribojo Komisijos įgaliojimų tyrimo srityje dokumentų atžvilgiu. Atitinkama įmonė, jei jos prašoma, privalo pateikti dokumentus, kurie jau egzistuoja ir kurie yra susiję su tyrimo dalyku, net jei šie dokumentai gali būti panaudoti egzistuojančiam pažeidimui nustatyti¹⁴.

48. Be to, siekdama nustatyti kai kuriuos iš svarbiausių kartelių, Komisija išplėtojo bendradarbiavimo politiką. Ši politika yra įtvir-

12 — Šio dviejų pakopų proceso nebėra Reglamente Nr. 1/2003. Pagal šio reglamento 18 straipsnį Komisija gali pasirinkti nuo pat pradžių sprendimu paprašyti įmones pateikti informaciją.

13 — Žr. anksčiau nurodyto sprendimo 22 ir 27 punktus.

14 — Žr. 34 ir 35 punktus.

tinta vadinamajame pranešime dėl bendradarbiavimo. Baudos dydis gali būti sumažinamas dėl bendradarbiavimo (pateikiant susijusią informaciją, įrodymus), atsižvelgiant į bendradarbiavimo laipsnį.

49. Reikia pažymėti, kad bendradarbiavimo politika yra nesusijusi su jokia prievarta. Atvirkščiai, ji pagrįsta savanorišku bendradarbiavimu. Todėl baudos dydžio sumažinimas dėl bendradarbiavimo yra suderinamas su teise į gynybą ir visų pirma teise neduoti parodymų prieš save¹⁵.

50. Be to, baudos dydis sumažinamas dėl paramos administracinėje procedūroje tik tokiu atveju, jei ši parama leido Komisijai lengviau nustatyti pažeidimą arba atitinkamai užkirsti jam kelią¹⁶.

51. Šiame apeliaciniame skunde Komisija teigia, kad informacija, kurią buvo prašoma pateikti pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 2 dalį, atitiko sprendimo *Orkem* kriteri-

jus, ir ji negali būti laikoma bendradarbiavimu pranešimo dėl bendradarbiavimo prasme.

52. Taigi teisės klausimas yra toks: ar SGL reakcija į Komisijos prašymą turi būti laikoma savanorišku bendradarbiavimu, ar pareigos vykdymu¹⁷. Todėl pirmiausia reikia išnagrinėti Komisijos pateiktų klausimų pobūdį. Kitaip tariant, ar pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 5 dalį Komisija galėjo gauti prašomą informaciją? Jei atsakymas yra teigiamas, tuomet atitinkamos įmonės pateikta informacija tiesiog atitinka pareigą laikytis savo pareigų pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Toks „bendradarbiavimas“ nelaikomas bendradarbiavimu pranešimo dėl bendradarbiavimo prasme. Tačiau, jei atsakymas į šį klausimą yra neigiamas ir jei atitinkama įmonė vis tiek pateikia informaciją, jos elgesys turėtų būti laikomas bendradarbiavimu pranešimo dėl bendradarbiavimo prasme.

53. Kartu norėčiau pažymėti, kad tokiu atveju, jei įmonė susisiektų su Komisija, pareikšdama savo norą bendradarbiauti, gali būti taip, kad Komisijai reikės daugiau informacijos, nei atitinkama įmonė jau pateikė. Komisija gali gauti šią informaciją

15 — 2005 m. liepos 14 d. Sprendimas *Acerinox* (C-57/02 P, Rink. p. I-6689, 87–89 punktai).

16 — Žr. 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Holding prieš Komisiją* (C-297/98 P, Rink. p. I-10101, 36 punktas). Žr. dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo 2005 m. birželio 28 d. Sprendimą *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* (sujungtos bylos C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02, Rink. p. I-5425, 395 ir 396 punktai).

17 — Teisiškai įmonė neprivalo atsakyti į prašymą pateikti informaciją pagal 11 straipsnio 2 dalį, tačiau, jei įmonė atsisako atsakyti, Komisija gali pagal 11 straipsnio 5 dalį priimtu sprendimu paprašyti pateikti informaciją. Tuomet už jo nevykdymą yra numatytos sankcijos. Taigi galiausiai įvykdyti Komisijos prašymą yra pareiga.

pateikdama rašytinį prašymą. Akivaizdu, kad, vertinant visą įmonės elgesį, bendradarbiaujant pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, turėtų būti atsižvelgta į tokius prašymus ir atsakymus.

jos teismas padarė skirtumą tarp „priimtinių“ ir „nepriimtinių“ dokumentų. Kitaip tariant, kadangi Komisija negalėjo priversti SGL atsakyti į klausimus dėl šių susitikimų objekto, rezultatų ir (arba) baigties, ji taip pat negalėjo prašyti ir su jais susijusių dokumentų.

54. Siekdamas įvertinti, ar buvo galima sumažinti baudos dydį, Pirmosios instancijos teismas atliko pirmiau aprašytą vertinimą. Jis nagrinėjo, ar SGL privalėjo pateikti prašomus dokumentus.

57. Mano nuomone, šis vertinimas yra klaidingas arba bent jau ydingas dėl trijų priežasčių.

55. Nagrinėdamas, ar prašyme pateikti informaciją buvo klausimų, kurių Komisija neturėjo teisės pateikti pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 5 dalį, Pirmosios instancijos teismas teisingai pažymėjo, kad klausimas, susijęs su tam tikrų susitikimų dalyku ir rezultatu, buvo nepriimtinas. Atsakymas į tokius klausimus automatiškai reikėtų parodymų prieš save davimą. Kaip pažymėta, Komisija pripažino tą Pirmosios instancijos teisme. Ši išvada nėra šio apeliacinio skundo dalis.

58. Pirma, kadangi 408 ir 409 punktuose nagrinėjama informacija yra susijusi su „dokumentais“, o ne su prašymu pateikti „atsakymus“, Pirmosios instancijos teismas nenustatė teismo praktikoje daromo skirtumo tarp, viena vertus, dokumentų ir, kita vertus, atsakymų į klausimus. Bent jau jis netaikė šioje teismo praktikoje įtvirtintų principų bylos faktinėms aplinkybėms.

56. Toliau Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad tas pats galioja ir tam tikriems dokumentams. Jis manė, kad prašymas pateikti šiuos dokumentus buvo tokio pobūdžio, kad reikalavo SGL prisipažinti dalyvavus pažeidžiant Bendrijos konkurencijos taisykles. Todėl, atrodo, Pirmosios instanci-

59. Antra, kaip teisingai pastebėjo Komisija, Pirmosios instancijos teismo argumentacijoje yra prieštaravimų. Pirma, Pirmosios instancijos teismas aiškiai išdėstė sprendime *Orkem* ir savo paties sprendime *Mannesmannröhren-Werke*¹⁸ įtvirtintus principus. Taigi 403, 406 ir 407 punktuose jis remiasi

18 — 2001 m. vasario 20 d. Sprendimas *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* (T-112/98, Rink. p. II-729).

nusistovėjusia teismo praktika, bet 408 punkte ją paneigia. Ši teismo praktika buvo patvirtinta daug kartų, vėliausiai – vadinamosiose „papildomo lydinio mokesčio“ bylose¹⁹.

60. Iš tikrųjų sprendime *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt.*²⁰, dar vadinamame sprendimu *PVC II*²¹, Teisingumo Teismas pastebėjo, kad priėmus sprendimą *Orkem*, Žmogaus teisių teismo praktika vystėsi toliau, priimant sprendimus *Funke*, *Saunders prieš Jungtinę Karalystę* ir *J. B. prieš Šveicariją*. Tačiau, kaip pastebėjo pats Pirmosios instancijos teismas, Teisingumo Teismas nerado pagrindo pakeisti ankstesnės savo teismo praktikos²². Todėl Pirmosios instancijos teismo išvados akivaizdžiai prieštarauja esamai teismo praktikai. Be to, susijusiuose sprendimo punktuose veltui būtų ieškoma konkrečios argumentacijos dėl šio fakto, kuris ir pats yra išskirtinis.

61. Taigi, nors Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad sprendimas *LVM* nepakeitė nusistovėjusios teismo praktikos, jis vis tiek gavo priešingą rezultatą. Skundžiamame sprendime tam nėra pagrindo. Kaip pažymėta pirmiau, jame yra prieštaravimų. Vien tik dėl šių priežasčių Pirmosios instancijos teismo išvada 408 punkte turėtų būti panaikinta.

62. Teisingumo Teismas labai vertina Europos Žmogaus teisių teismo praktiką. Taip pat tiesa, kad, atsižvelgiant į tai, jog apeliacinio skundo pagrindu buvo teigiama, kad buvo pažeista teisė neduoti parodymų prieš save, Teisingumo Teismas iš tiesų neturėjo nagrinėti šio klausimo toje byloje²³. Apskritai kalbant, galima paklausti, ar iš viso yra priežasčių pakeisti sprendimu *Orkem* įtvirtintą teismo praktiką, kurios iki šiol buvo laikomasi, atsižvelgiant į naujesnę Europos Žmogaus teisių teismo praktiką. Paaškinsiu, kodėl, mano nuomone, įtikinamų priežasčių nėra.

63. Pirmiausia, reikia turėti omenyje, kad ši teismo praktika yra susijusi su fiziniams asmenims „klasikinio“ baudžiamojo proceso kontekste. Konkurencijos teisė yra susijusi su įmonėmis. Komisija turi teisę tik skirti baudas įmonėms ir įmonių asociacijoms už EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimus. Neįmanoma tiesiog perkelti Europos Žmogaus teisių teismo išvadų juridiniams asmenims ar įmonėms²⁴. Šiuo klausimu remčiausi kitomis jurisdikcijomis, kuriose teisė neduoti parodymų prieš save yra taikoma tik fiziniams asmenims ir kuria juridiniai asmenys negali remtis²⁵. Taigi Jungtinėse Valstijose įmonės negali remtis Jungtinių Valstijų kon-

19 — Nurodyto sprendimo *Acerinox* 86 punktas ir 2005 m. liepos 14 d. Sprendimas *ThyssenKrupp prieš Komisiją* (sujungtos bylos 65/02 P ir C-73/02 P, Rink. p. I-6773, 49 punktas).

20 — 2002 m. spalio 15 d. Sprendimas *Limburgse Vinyl Maatschappij NV ir kt. prieš Komisiją* (sujungtos bylos C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375).

21 — Minėtas 7 išnašoje.

22 — Žr. 405 punktą.

23 — Sprendimo *LVM* 274–276 punktai.

24 — Kai kuriose valstybėse narėse pagal nacionalinę teisę valdžios institucijos taip pat gali nustatyti kitokių rūšių sankcijas, pavyzdžiui, direktorių arba vadovų, atsakingų už savo įmonės padarytus EB 81 ir 82 straipsnio pažeidimus, įkalinimą. Tokiu atveju tikėtina, kad atitinkamai turi egzistuoti ir stipresnės procesinės teisės bei garantijos.

25 — Aukščiausiojo teismo sprendimas *Jungtinės Valstijos prieš Whit*, 322 U.S. 694 (1944).

stitucijos Penktąja pataisa. Penktosios pataisos nuostatoje teigiama, kad „joks asmuo negali būti priverstas būti liudininku prieš save jokioje baudžiamojoje byloje“. Ši teisė ar privilegija neduoti parodymų prieš save yra asmeninė. Ji taikoma tik konkrečioms žmonėms. Įmonė negali remtis Penktąja pataisa, siekdama neduoti parodymų prieš save. Kitaip tariant, įmonė turi pateikti dokumentus, jei jos prašoma tai padaryti.

byloje *Colas Est*²⁷. Šiame sprendime, kaip ir sprendime *Niemietz*, Europos Žmogaus teisių teismas pripažino, kad tam tikromis aplinkybėmis 8 straipsniu garantuojamos teisės gali būti aiškinamos taip, kad jos apima teisę į įmonės buveinės, jos padalinių ar kitų patalpų neliečiamumą. Taigi atsižvelgdamas į šią teismo praktiką Teisingumo Teismas sprendime *Roquette Frères*²⁸ pripažino, kad „siekiant nustatyti šio principo apimtį dėl verslo patalpų apsaugos, reikia atsižvelgti į Europos Žmogaus teisių teismo praktiką priėmus sprendimą *Hoechst*. Pagal šią teismo praktiką, pirma, EŽTK 8 straipsnyje suteikiama būsto apsauga tam tikrais atvejais gali apimti tokias patalpas (nuoroda į sprendimo *Colas Est* 41 punktą) ir, antra, kai atvejis yra susijęs profesionalo arba verslo veikla arba patalpomis, EŽTK 8 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisė gali leisti labiau įsikišti, nei kitais atvejais (nuoroda į sprendimo *Niemietz* 31 punktą)“.

64. Antra, neginčytina, kad Europos Žmogaus teisių teismas kai kurias teises ir laisves išplėtė ir įmonių bei kitokių korporacijų atžvilgiu. Tas pats galioja ir pagal Bendrijos teisę bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Tai paminėjus, reikia pažymėti, kad Europos Žmogaus teisių teismas taip pat nurodo suteikiamos apsaugos lygio skirtumą tarp, viena vertus, fizinių asmenų ir, kita vertus, juridinių asmenų. Tai galima numanyti iš kitų Konvencijos teisių, kaip antai 8 straipsnis. Pavyzdžiui, sprendime *Niemietz*²⁶ Europos Žmogaus teisių teismas nurodė, kad verslo patalpų apsauga gali būti mažesnė nei privačių namų. Teismas nusprendė, kad sąvoka „būstas“ gali apimti ir profesionalo biurą ir kad toks aiškinimas nepagrįstai neribotų Susitariančiųjų Šalių, nes jos galėtų išlaikyti savo teisę įsikišti tiek, kiek leidžiama pagal 8 straipsnio 2 dalį. Vėliau šis sprendimas buvo patvirtintas

65. Tačiau, trečia, svarbiausia yra tai, kiek tai susiję su Konvencijos 6 straipsniu, kad

27 — 2002 m. balandžio 16 d. Sprendimas *Colas Est ir kt. prieš Prancūziją*, Nr. 37971/97 EŽTT, 2002-III.

28 — Žr. 2002 m. spalio 22 d. Sprendimą *Roquette Frères* (C-94/00, Rink. p. I-9011, 29 punktas).

26 — 1992 m. gruodžio 16 d. Sprendimas, A Serija, Nr. 251-B.

prašymas pateikti dokumentus negali prieštarauti teisei neduoti parodymų prieš save. Europos Žmogaus teisių teismas nepripažįsta absoliučios teisės neduoti parodymų prieš save. Sprendime *Saunders* jis pripažino, kad „teisė neduoti parodymų prieš save pirmiausia yra susijusi su kaltinamojo noru tylėti. Kaip bendrai suprantama Konvencijos Susitariančiųjų Šalių teisinėse sistemose ir kitose valstybėse, ji neapima naudojimo baudžiamajame procese medžiagos, kuri gali būti gauta iš kaltinamojo naudojantis privalomaisiais įgaliojimais, bet egzistuoja nepriklausomai nuo įtariamojo valios, pavyzdžiui, be kita ko, *dokumentų*, įgytų pareikalavus, kvėpavimo, kraujo ir šlapimo pavyzdžių bei DNR tyrimo tikslais naudojamų kūno audinių²⁹“. Ši išvada neseniai buvo patvirtinta sprendime *J. B. prieš Šveicariją*.

66. Taigi teisė neduoti parodymų prieš save neapima tokios informacijos, kuri egzistuoja nepriklausomai nuo įtariamojo valios, pavyzdžiui, be kita ko, dokumentų. Galima prašyti pateikti šiuos dokumentus ir jie gali būti panaudojami kaip įrodymai. Šiuo atžvilgiu ypač nurodyčiau dokumentuose pateikiamą informaciją, skirtą įmonės vidaus naudojimui ir susijusią su sprendimų priėmimu, kaip antai marketingas arba kainų nustatymo strategijos. Tokią vidiniam naudojimui skirtą informaciją galima prašyti pateikti. Ji galėtų atskleisti esamą kartelinį susitarimą ar sude-

rintus veiksmus, tačiau savaime tai nėra parodymų davimas prieš save. Vis dar įmanoma nuginčyti šių pažeidimų buvimą. Jei tai būtų aiškinama plačiau, būtų paneigtas Teisingumo Teismo praktikos objektyvumo kriterijus, o tai sutrikdytų įgyvendinimo balansą.

67. Galiausiai reikia pasakyti, kad juridinių asmenų pagrindinių teisių santykiyje su konkurencijos įgyvendinimu pusiausvyros išlaidymui tenka didelis vaidmuo: pagrindinių teisių apsauga priešpastatoma Bendrijos konkurencijos teisės veiksmingam įgyvendinimui. Kaip Teisingumo Teismas pripažino sprendime *Eco Swiss*³⁰, EB 81 straipsnis yra pagrindinė nuostata, turinti didelę reikšmę Bendrijai pavestų užduočių įgyvendinimui ir visų pirma vidaus rinkos veikimui. EB 81 straipsnis yra viešosios politikos dalis. Jei Komisija daugiau nebeturės teisės paprašyti pateikti dokumentus, tuomet tai, kaip ji įgyvendina konkurenciją Bendrijos teisinėje sistemoje, taps labai priklausoma arba nuo savanoriško bendradarbiavimo, arba kitokių prievartos priemonių, pavyzdžiui, patikrinimų, panaudojimo. Akivaizdu, kad Bendrijos viešosios teisinės tvarkos pagrindinių principų įgyvendinimas protingomis priemonėmis turi išlikti veiksmingas, taip pat akivaizdu, kad turi būti gerbiama teisė į gynybą. Mano nuomone, būtent pastaroji teisė reikšminga

29 — 69 punktas (pažymėta mano).

30 — Žr. 1999 m. birželio 1 d. Sprendimą *Eco Swiss China Time ir Benetton International* (C-126/97, Rink. p. I-3055).

šiuo atveju. Pagal esamą teismo praktiką atsakovas vis dar turi galimybę tiek administracinėje procedūroje, tiek procese Bendrijos teismuose teigti, kad pateikti dokumentai turi kitą reikšmę, nei jiems suteikia Komisija.

1997 m. birželio 30 d. prašymas pateikti informaciją

68. Šioje byloje susiję dokumentai buvo egzistuojantys dokumentai, kuriuos galiausiai buvo galima prašyti pateikti priimant sprendimą pagal 11 straipsnio 5 dalį ir kuriuos bendrovės buvo prašoma pateikti, jei ji juos turėjo.

69. Todėl, mano nuomone, kadangi Pirmosios instancijos teismas padarė teisės klaidą, nėra pagrindo sumažinti baudos dydžio pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo. Kaip Komisija pažymėjo ginčijamame sprendime, ji neatlygino už informaciją, kurią ji manė SGL esant privaloma pateikti, atsakant į prašymą pateikti informaciją. Ji atsižvelgė į SGL, be tos informacijos, kurios buvo prašyta pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnio 2 dalį, pateiktą papildomą informaciją. Tačiau sumažindamas SGL baudos dydį Pirmosios instancijos teismas taip pat atsižvelgė į klausimą, susijusį su prašymu aprašyti susirinkimų dalyką ir rezultatus. Kadangi Komisija pripažino, kad dalis prašymo buvo nepriimtina, ji niekada nebūtų galėjusi į ją atsižvelgti nustatydamą baudos dydį.

70. Dėl 1997 m. birželio 30 d. Prašymo pateikti informaciją, t. y. dėl antrojo klausimo, kuriuo SGL buvo prašoma įvardyti bendroves, kurias ji išpėjo, galėtų būti naudingos tokios pastabos.

71. Komisijos teigimu, pagal skundžiamo sprendimo 412 punktą atrodo, kad, Pirmosios instancijos teismo nuomone, Komisijos tikslas buvo gauti SGL prisipažinimą padarius pažeidimą ir todėl, remiantis sprendimu *Orkem*, SGL buvo saugoma teisės į gynybą, o dėl to, remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, ji turėjo teisę į tai, kad būtų sumažintas jai skirtos baudos dydis.

72. Komisija mano, kad jos pateiktas klausimas neperžengė jos tyrimo galių, todėl ir atsakymas nebuvo platesnis nei tai, ko gali būti klausama pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Todėl pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo nebuvo jokios priežasties baudos dydžiui sumažinti. Be to, antroji priežastis nesumažinti baudos dydžio pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo buvo ta, kad SGL atsakymas buvo neišsamus ir klaidinantis.

73. Komisija tvirtina, kad nagrinėjamas klausimas nėra klausimas, kylantis iš prisipažinimo padarius pažeidimą. Tuo atžvilgiu ji pažymi, kad Pirmosios instancijos teismas pats pripažino, jog pateikti įspėjimai nėra EB 81 straipsnio pažeidimas. Komisijos teigimu, klausimas yra toks: ar atsakymas leistų padaryti išvadą, kad buvo padarytas pažeidimas, dėl kurio bendrovei grėstų sankcijos tik remiantis šiuo atsakymu. Komisijos nuomone, atsakymas į šį klausimą yra neigiamas. Tai, kad įspėjimai laikomi sunkinančia aplinkybe, neturi reikšmės šiai išvadai. Norėdama padaryti tokią išvadą, Komisija visų pirma turi nustatyti, kad yra pažeidimas. Su įspėjimais susijusi informacija to pakeisti negali.

74. Be to, vis dar Komisijos teigimu, Pirmosios instancijos teismas padarė loginę klaidą. Tai, kad Komisija atsižvelgė į įspėjimus kaip į sunkinančią aplinkybę, neturėjo įtakos paties pažeidimo įrodinėjimui, o Komisija tik įgyvendino savo diskreciją nustatyti baudas. Jei būtų vadovaujamas Pirmosios instancijos teismo logika, rezultatas būtų tas, kad, jei Komisija nuspręstų nepritaikyti baudos atsižvelgdama į sunkinančią aplinkybę, ji tokį klausimą pateikti galėtų.

75. Kaip jau paaiškinau savo išvadoje byloje C-308/04 P, Pirmosios instancijos teismas padarė teisingą išvadą, kad tai, jog SGL įspėjo

kitas įmonės apie artėjančius tyrimus, nėra konkretus savarankiškas pažeidimas, bet elgesys, sunkinantis pradinį pažeidimą, ir todėl, nustatant baudos dydį, į jį gali būti atsižvelgiama kaip į sunkinančią aplinkybę.

76. Todėl tiesa, kad šis elgesys savaime nelaikomas pažeidimu, ir taip pat tiesa, kad, prieš atsižvelgdama į jį kaip į sunkinančią aplinkybę, Komisija pirmiau turi įrodyti pradinio pažeidimo buvimą. Tačiau šis elgesys vis dar yra baudos dydį galintis padidinti veiksnys ir todėl Komisija jį turi tinkamai pagrįsti. Tai, kad Komisija turi veiksmų laisvę nustatydama baudos dydį, nėra svarbu. Ji taip pat turi veiksmų laisvę dėl pradinio pažeidimo, bet tai nepakeičia to, ar tam tikras klausimas reikalauja atsakymo, kuriuo būtų duodami parodymai prieš save.

77. Taigi, kaip sprendimo 412 punkte teisingai pastebėjo Pirmosios instancijos teismas, SGL Komisijai neprivalėjo nurodyti, jog ji įspėjo kitas įmones. Nors Komisija gali pateikti klausimą dėl šių įspėjimų, Komisija niekada nebūtų galėjusi priversti SGL į jį

atsakyti. Priešingai Komisijos tvirtinimui, šis klausimas nėra susijęs su objektyviais faktais.

Baigiamosios pastabos ir sprendimas

78. Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad nors SGL neprivalėjo atsakyti į šį klausimą, ji į jį atsakė, tačiau neišsamiai ir klaidinančiai. Negalima teigti, kad toks elgesys parodo norą bendradarbiauti, ir šiuo klausimu sprendime yra klaida. Šiuo atžvilgiu pasiremčiau nesena teismo praktika, kurioje Teisingumo Teismas pripažino, kad mažesnė bauda, remiantis pranešimu dėl bendradarbiavimo, gali būti pateisinama tik tada, jei informacija yra pateikta ir jei suinteresuotoji įmonė apskritai parodo tikrą bendradarbiavimą, ir kad, kaip matyti iš pačiame pranešime dėl bendradarbiavimo, o visų pirma jo įvade ir D skyriaus 1 punkte vartojamos bendradarbiavimo sąvokos, mažesnė bauda, remiantis šiuo pranešimu, gali būti skiriama, tik jei suinteresuotosios įmonės elgesys rodo norą bendradarbiauti³¹.

80. Dėl „bendradarbiavimo“ pagal Reglamentą Nr. 17 ir savanoriško bendradarbiavimo pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo santykio, taip pat dėl pasekmių baudos dydžiui iš mano pastabų šiuo atžvilgiu ir teismo praktikos matyti, kad:

- iš esmės pagal Reglamentą Nr. 17 įmonė turi pareigą bendradarbiauti su Komisija (žr. sprendimą *Orkem*),
- jei įmonės bendradarbiavimas apsiriboja tuo, ką reikalaujama pateikti pagal Reglamentą Nr. 17 (dabar – pagal Reglamentą Nr. 1/2003), toks apsiribojimas niekada negali būti laikomas sunkinančia aplinkybe ir baudos dydžio padidinimo pagrindu³²,
- jei įmonė atsako į pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį pateiktą prašymą pateikti informaciją, kuriuo reikalau-

79. Dėl šios priežasties nėra pagrindo sumažinti baudos dydžio remiantis pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 1 dalimi.

31 — Žr. šiuo klausimu 16 išnašoje nurodyto sprendimo *Dansk Rørindustri* 388–403 punktus.

32 — Žr. 16 išnašoje nurodyto sprendimo *Dansk Rørindustri* 352 punktą.

jama daugiau, nei leidžia Komisijos įgaliojimai tyrimo srityje (jei klausimai yra tokie, į kuriuos Komisija negali priversti įmonės atsakyti), toks atsakymas turi būti laikomas bendradarbiavimu pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo,

- pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo įmonė gali būti traktuojama palankiau, jei jos elgesys rodo norą bendradarbiauti ir jei šis bendradarbiavimas leido Komisijai lengviau nustatyti pažeidimą arba atitinkamai jį nutraukti.

81. Iš pateiktų samprotavimų akivaizdu, kad skundžiamame sprendime yra teisės klaidų. Pagal Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmąją pastraipą, kai apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Pirmosios instancijos teismui.

82. Mano nuomone, sąlygos paskelbti galutinį sprendimą yra įgyvendintos. Iš esmės

Pirmosios instancijos teismas papildomai sumažino SGL baudos dydį 10 % pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies pirmą ir antrą įtraukus, kaip ir kai kurių kitų kartelio dalyvių atveju³³, tačiau vėliau dėl SGL elgesio ši sumažinimą sumažino nuo 2 iki 8 %³⁴. Taigi 10 % dalis turi būti priskirta D skyriaus 2 dalies antrai įtraukai, o iš sprendimo matyti, kad sumažinimo sumažinimas 2 % taip pat yra susijęs su šia dalimi. Kita sumažinimo dalimi buvo siekiama atlyginti SGL už atsakymus į Komisijos pateiktą klausimą, kuris buvo pripažintas viršijantis Komisijos kompetenciją ir todėl Pirmosios instancijos teismo kvalifikuotas kaip bendradarbiavimas pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo. Iš tiesų, kaip jau paaiškinta (žr. šios išvados 69 punktą), tik nedidelė Komisijos pateiktų klausimų dalis viršijo tai, į ką suinteresuotąją įmonę ji būtų galėjusi priversti atsakyti. Tai maždaug sudaro tik penktadalį prašytos ir nagrinėjamos informacijos. Todėl, mano nuomone, iš viso yra pateisinamas 4 % dydžio papildomas sumažinimas prie Komisijos jau suteikto 30 % dydžio sumažinimo. Tai reiškia, kad reikia nustatyti 75,7 milijono eurų baudos sumą.

33 — Pagal Komisijos sprendimą (žr. sprendimo 41 konstatuojamąją dalį) nė vienas iš kartelio narių iš esmės neginčijo faktų, kuriais Komisija pagrindė pranešimą apie kaltinimus. Tačiau SGL, UCAR, C/G ir VAW baudų dydžio sumažinimas buvo pagrįstas tik D skyriaus 2 dalies pirma įtrauka. Pirmosios instancijos teisme Komisija teigė, kad nors ji prisipažino, jog suklydo, nepamiršusi šio punkto antros įtraukos, jos atliktas sumažinimas apėmė abi D skyriaus 2 dalies įtraukas. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad tai turėjo būti paminėta sprendime (žr. Pirmosios instancijos teismo sprendimo 415 punktą). Dėl tos priežasties Pirmosios instancijos teismas atitinkamai sumažino baudos dydžius 10 %, 10 %, 20 % (VAW nepateikė skundo), apimdamas pataisas ir pagal pirmą ir pagal antrą pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies įtraukas: suderintų veiksmų pripažinimą pagal pirmą įtrauką ir faktų neginčijimą pagal antrą įtrauką.

34 — Žr. skundžiamo sprendimo 418 punktą.

VIII — Išvada

83. Atsižvelgdamas į išdėstytus samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui:

- panaikinti 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą T-139/01,
- nustatyti 75,7 milijono eurų baudą,
- priteisti iš SGL bylinėjimosi išlaidas.